

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
« _____ » вересня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕРЖАВНЕ БУДІВНИЦТВО І САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 0304 Право

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 5.03040101 Правознавство

(шифр і назва спеціальності)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1991
 (підпис) _____ (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 20 16 р.

Київ – 2016 рік

Робоча програма з дисципліни «Державне будівництво і самоврядування України» для студентів галузі знань 0304 Право, спеціальності 5.03040101 Правознавство.

Розробники: Тарасюк А.Ю., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства

Протокол від «29» серпня 2016 року № 1

Голова циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства (Н.К.Бурдіна)

1. Опис навчальної дисципліни

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2,5 Змістові модулі: 3 Загальний обсяг дисципліни (години): 90 год. Тижневих годин: 3 год.	Шифр та назва напрямку <i>0304 "Право"</i> Шифр та назва спеціальності <i>5.03040101 Правознавство</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"молодший спеціаліст"</i>	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестр: V Аудиторні заняття: 50 <i>год., з них:</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>20 год.</i> Семінарські заняття: 16 год. Самостійна робота: 40 год. Індивідуальна робота: 10 год. Модульна контрольна робота: 4 год. Вид контролю: залік

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Державне будівництво і самоврядування України» є: забезпечення оволодіння студентами основними положеннями Конституції України та законодавства в галузі державного будівництва та місцевого самоврядування, зокрема: організація роботи державних органів та місцевого самоврядування, організації і здійснення законодавчої, виконавчої і судової влади та місцевого самоврядування, сприяти вихованню поваги до Конституції України та найважливіших конституційно-правових інститутів: органів державної влади і місцевого самоврядування тощо, створити передумови для вивчення ними наукової думки і практики конституційного будівництва, набуття студентами необхідної науково-методологічної підготовки, яка забезпечить їм бачення проблем законодавства і практики його застосування, шляхів їх розв'язання, використовуючи навички творчого мислення та самовдосконалення свого професійного рівня; формування навичок прийняття юридичних рішень, опанування логіки, мови та офіційно-ділового стилю документів; набуття студентами необхідної науково-методологічної підготовки, яка забезпечить їм бачення проблем законодавства і практики його застосування, шляхів їх розв'язання, використовуючи навички творчого мислення та самовдосконалення свого професійного рівня;.

Завданням вивчення курсу «Державне будівництво і самоврядування України» повинні бути глибокі знання студентів щодо:

- теоретичних питань, стосовно наукового підґрунтя і нормативного забезпечення державного будівництва і самоврядування в Україні;
- організації роботи Верховної Ради України;
- організації роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- організації роботи Рахункової палати;
- організації роботи Президента України;
- організації роботи Ради національної безпеки і оборони України;
- організації роботи органів виконавчої влади України;
- організації роботи органів місцевого самоврядування;
- організації роботи судових і правоохоронних органів;

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Державне будівництво і самоврядування України» студенти повинні оволодіти наступними **предметними компетентностями**:

- знати принципи організації державної влади в Україні, її системи та структури, вміти їх аналізувати та пояснювати;
- знати історію становлення незалежної державної влади в Україні;
- бути готовим брати участь в процесі розбудови демократичних інститутів та громадянського суспільства.
- бути здатним самостійно орієнтуватися в системі законодавчих правових актів, що регламентують суспільні відносини в галузі державного будівництва й місцевого самоврядування;
- вміти аналізувати й коментувати нормативно-правові акти, які регулюють питання організації та діяльності органів державної влади;
- бути здатним прогнозувати напрямки розвитку державних і самоврядних інституцій в Україні.

3. Програма навчальної дисципліни.

Модуль 1.

Загальна частина «Державного будівництва та місцевого самоврядування».

Лекція 1. Державне будівництво і місцеве самоврядування як категорія державознавства, наука та навчальна дисципліна. (2 год.)

Державне будівництво і місцеве самоврядування як категорія державознавства. Елементи змісту державного будівництва і місцевого самоврядування. Конституційні основи державного будівництва і місцевого самоврядування. Основні напрямки здійснення державного будівництва і місцевого самоврядування в Україні.

Поняття, предмет і система науки державного будівництва і місцевого самоврядування. Історичний розвиток науки державного будівництва і місцевого самоврядування. Методологічні основи та джерела науки державного будівництва і місцевого самоврядування. Зв'язок науки державного будівництва і місцевого самоврядування з галузями права та іншими науками.

Основні поняття теми: державне будівництво, самоврядування, елементи державного будівництва.

Лекція 2. Поняття, елементи й основи організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні. (2 год.)

Загальна характеристика елементів організації та діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування в Україні. Системно-структурна організація органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні.

Система принципів організації та діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Поняття, правове регулювання та співвідношення функцій і компетенції органів державної влади, органів місцевого самоврядування. Поняття і система форм діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Поняття і система методів діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Основні поняття теми: органи державної влади, система принципів, орган місцевого самоврядування.

Семінар 1. Державне будівництво і місцеве самоврядування як категорія державознавства, наука та навчальна дисципліна. Поняття, елементи й основи організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. (2 год.)

Модуль 2.

Організація роботи законодавчої влади.

Лекція 3. Організація роботи Верховної Ради України та комітетів Верховної Ради України. (2 год.)

Основи організації та діяльності Верховної Ради України. Організаційна будова та функції Верховної Ради України. Організаційна побудова Верховної Ради

України. Організаційно-правові форми і методи роботи Верховної Ради. Сесії Верховної Ради України. Порядок проведення першої сесії Верховної Ради. Чергові та позачергові сесії Верховної Ради України. Формування депутатських груп і фракцій. Форми і методи роботи депутатських груп і фракцій. Обрання Голови Верховної Ради України, його Першого заступника та заступника. Організація роботи Голови Верховної Ради України та його заступників. Сесії Верховної Ради України. Перша сесія Верховної Ради. Розпорядок роботи.

Порядок денний сесії. Ведення пленарних засідань. Прийняття рішень. Порядок голосування. Апарат Верховної Ради України: структура апарату та організація його роботи.

Комітети Верховної Ради України. Порядок їх створення. Обрання голів комітетів. Організація роботи та форми роботи комітетів. Засідання комітетів. Склад комітету. Питання, що належать до відомо кількох комітетів. Організаційне, технічне, інформаційне й матеріальне забезпечення комітетів. Рішення, висновки та рекомендації комітетів. Ліквідація або реорганізація комітетів. Відкликання голів комітетів.

Основні поняття теми: Верховна Рада України, перша сесія, групи, фракції, Голова Верховної Ради, комітети.

Семінар 2. Організація роботи Верховної Ради України та комітетів Верховної Ради України. (2 год.)

Лекція 4. Організація роботи народного депутата України. (2 год.)

Основи конституційно-правового статусу народного депутата. Порядок вступу на посаду, прийняття присяги. Припинення повноважень народного депутата. Повноваження народного депутата. Методичне, інформаційне, правове та матеріально-технічне забезпечення діяльності народного депутата. Процес реалізації повноважень народним депутатом. Гарантії діяльності народного депутата України.

Основні поняття теми: народний депутат, присяга, повноваження, повноваження.

Лекція 5. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. (2 год.)

Зародження та розвиток інституту омбудсмена. Причини утворення інституту омбудсмена в різних країнах Європи. Світові моделі захисника прав і свобод людини і громадянина. Типологічні різновиди інституту омбудсмена. Завдання та принципи діяльності.

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Порядок призначення, звільнення та припинення повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Організація діяльності та повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Прийом та розгляд звернень громадян України, іноземців та осіб без громадянства.

Гарантії діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Основні поняття теми: омбудсмен, повноваження омбудсмена, призначення, звільнення, звернення громадян.

Семінар 3. Організація роботи народного депутата України. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. (2 год.)

Лекція 6. Організація роботи Президента України. (2 год.)

Вступ на посаду Президента України. Приведення до присяги. Прийняття присяги. Діяльність Президента України як глави держави. Забезпечення Президентом прав і свобод громадян, державного суверенітету України, додержання Конституції та законів України.

Організація діяльності Президента України у взаємовідносинах з Кабінетом Міністрів України та іншими органами виконавчої влади. Організація взаємодії Президента України із законодавчою та судовою владою. Діяльність управлінських і консультативних структур при Президентові України.

Адміністрація Президента України. Порядок фінансового та матеріально-технічного забезпечення державної діяльності Президента України.

Основні поняття теми: Президент України, присяга, діяльність президента, взаємодія, адміністрація.

Семінар 4. Організація роботи Президента України. (2 год.)

Модуль 3.

Організація роботи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Лекція 7. Організація роботи Кабінету Міністрів України. (2 год.)

Основи організації і діяльності Кабінету Міністрів України. Порядок утворення і структура Кабінету Міністрів України. Функції Кабінету Міністрів України. Форми і методи діяльності Кабінету Міністрів України. Організація прийняття та виконання актів Кабінету Міністрів України.

Основи організації і діяльності центральних органів виконавчої влади. Система, функції та порядок утворення центральних органів виконавчої влади. Організаційна структура центральних органів виконавчої влади. Організація роботи урядових органів державного управління.

Основні поняття теми: Кабінет Міністрів України, структура, повноваження, центральні органи виконавчої влади, урядові органи державного управління.

Семінар 5. Організація роботи Кабінету Міністрів України. (2 год.)

Лекція 8. Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні. (2 год.)

Основи організації і діяльності центральних органів виконавчої влади. Нормативно-правова основа організації і діяльності центральних органів виконавчої влади Система, функції та порядок утворення центральних органів виконавчої влади. Структура центральних органів виконавчої влади. Організаційна будова центральних органів виконавчої влади. Організація роботи урядових органів державного управління.

Основні поняття теми: виконавча влада, центральний орган, утворення центральних органів, структура, організація роботи.

Семінар 6. Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні. (2 год.)

Лекція 9. Організація роботи місцевих державних адміністрацій. (2 год.)

Основи організації і діяльності місцевих державних адміністрацій. Система, порядок утворення й будова місцевих державних адміністрацій. Функції та компетенція місцевих державних адміністрацій. Голова місцевої державної адміністрації та його заступники, їх повноваження й організація роботи. Форми і методи діяльності місцевих державних адміністрацій. Відділи, управління та інші органи місцевої державної адміністрації, її апарат, організація їх роботи.

Основні поняття теми: місцева адміністрація, система адміністрації, голова адміністрації, діяльність адміністрацій.

Семінар 7. Організація роботи місцевих державних адміністрацій. (2 год.)

Лекція 10. Організація роботи органів місцевого самоврядування в Україні (2 год.)

Правова основа діяльності та правовий статус органів місцевого самоврядування.

Порядок формування та організаційно-правові форми та методи діяльності органів місцевого самоврядування. Сесія – головна організаційно-правова форма діяльності

Основні поняття теми: організаційно-правові форми, методи діяльності органів місцевого самоврядування.

Семінар 8. Організація роботи органів місцевого самоврядування в Україні (2 год.)

Навчально-методична картка дисципліни «Державне будівництво і самоврядування України»

Разом: 90 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 16 год., індивідуальна робота – 10 год., самостійна робота – 40 год., підсумковий контроль – 4 год.

Модуль	Модуль 1.					Модуль 2.							Модуль 3.					
Назва модуля	Загальна частина «Державного будівництва та місцевого самоврядування»					Організація роботи законодавчої влади.							Організація роботи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.					
Дата																		
Лекції	1	2		3		4	5		6		7		8		9		10	
Теми лекцій	Державне будівництво і місцеве самоврядування як наука та навчальна дисципліна.	Поняття й елементи організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні		Організація роботи Верховної Ради України та комітетів Верховної Ради України.		Організація роботи народного депутата України.	Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини		Організація роботи Президента України.		Організація роботи Кабінету Міністрів України		Організація роботи центральних органів виконавчої влади		Організація роботи місцевих державних адміністрацій		Організація роботи органів місцевого самоврядування в Україні	
Теми семінарських занять			Державне будівництво і місцеве самоврядування як наука та навчальна дисципліна. Поняття й елементи організації та органів місцевого самоврядування в Україні		Організація роботи Верховної Ради України та комітетів Верховної Ради України.		Організація роботи народного депутата України. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини		Організація роботи Президента України.		Організація роботи Кабінету Міністрів України.		Організація роботи центральних органів виконавчої влади		Організація роботи місцевих державних адміністрацій		Організація роботи органів місцевого самоврядування в Україні	
Самостійна робота студентів	Табл.6					Табл.6							Табл.6					
Поточний контроль					МКР							МКР						МКР
Підсумковий контроль	залік																	

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Індивідуальні заняття
Модуль 1. Загальна частина «Державного будівництва та місцевого самоврядування»								
1.	Державне будівництво і місцеве самоврядування як наука та навчальна дисципліна.	8	4	2		4		2
2.	Поняття й елементи організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні	10	6	2	2	4		2
	Разом:	18	10	4	2	8	-	4
Модуль 2. Організація роботи законодавчої влади.								
3.	Організація роботи Верховної Ради України та комітетів Верховної Ради України.	10	6	2	2	4		2
4.	Організація роботи народного депутата України.	6	2	2		4		
5.	Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.	8	4	2	2	4		
6.	Організація роботи Президента України.	12	8	2	2	4	2	2
	Разом:	36	20	8	6	16	2	4
Модуль 3. Організація роботи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.								
7.	Організація роботи Кабінету Міністрів України.	8	4	2	2	4		
8.	Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні.	8	4	2	2	4		
9.	Організація роботи місцевих державних адміністрацій	8	4	2	2	4		
10.	Організація роботи органів місцевого самоврядування в Україні	12	8	2	2	4	2	2
	Разом:	36	20	8	8	16	2	2
	Всього годин:	90	50	20	16	40	4	10

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Державне будівництво і місцеве самоврядування як наука та навчальна дисципліна. Поняття й елементи організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні	2
2	Основи організації та діяльності органів державної влади, органів влади та місцевого самоврядування в Україні	2
3	Організація роботи Верховної Ради України та комітетів Верховної Ради України.	2
4	Організація роботи народного депутата України. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.	2
5	Організація роботи Президента України.	2
6	Організація роботи Кабінету Міністрів України.	2
7	Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні.	2
8	Організація роботи місцевих державних адміністрацій	2
	Разом:	16 год

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Державне будівництво і місцеве самоврядування як наука та навчальна дисципліна.	4	5
2	Поняття й елементи організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні	4	5
3	Основи організації та діяльності органів державної влади, органів влади та органів місцевого самоврядування в Україні	4	5
4	Організація роботи Верховної Ради України та комітетів Верховної Ради України.	4	5
5	Організація роботи народного депутата України.	4	5
6	Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.	4	5
7	Організація роботи Президента України.	4	5
8	Організація роботи Кабінету Міністрів України.	4	5
9	Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні.	4	5
10	Організація роботи місцевих державних адміністрацій	4	5
	Разом:	40 год.	50 балів

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

V. *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

VI. *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Державне будівництво і самоврядування України» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи
1. Відвідування лекцій	1
2. Відвідування семінарів (практичних)	1
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10
5. Індивідуальне дослідне завдання (ІНДЗ)	30
6. Опрацювання фахових джерел	10
7. Написання реферату	15
8. Виконання модульної контрольної роботи	25
9. Виконання тестового контролю (експрес-контролю)	10
10. Творча робота, есе	20

Загальне оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу, з, можливими незначними недоліками.
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок.
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань (умінь), з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з можливістю повторного прослуховування досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповідь, повідомлення, дискусія.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп’ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення

навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

РОЗРАХУНОК БАЛІВ ДЛЯ ЗАЛІКУ

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	10	10
2. Відвідування семінарів (практичних)	1	8	8
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	10	50
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10	5	50
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	2	50
Всього	42	35	168
Коефіцієнт	1,68		

9. Методичне забезпечення

1. робоча навчальна програма;
2. навчальні посібники;
3. опорні конспекти лекцій;
4. збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного)

оцінювання навчальних досягнень студентів;

засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

10. Очікувані результати

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Державне будівництво і самоврядування України» студент:

- володіє основними термінами навчальної дисципліни: місцеве самоврядування, державне будівництво, Верховна Рада України, комітети Верховної Ради

України, регламент Верховної Ради України, омбудсмен, народний депутат, депутат місцевої ради, та вміти їх тлумачити;

- знає і вміє пояснити порядок формування вищого законодавчого органу України;
- вміє розрізняти повноваження якими наділені народні депутати і депутати місцевих рад, називає і пояснює ці повноваження;
- знає порядок функціонування інституту омбудсмена, пояснює його призначення та зміст діяльності;
- знає порядок проведення виборів Президента України, може називати та пояснювати основні повноваження Президента України;
- знає і пояснює порядок функціонування Адміністрації Президента України;
- знає принципи створення та функціонування місцевих рад, називає законодавчі акти, що регулюють питання діяльності місцевого самоврядування в Україні.

11. Рекомендована література

Законодавчі акти:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Юрінком, 1996. – 80 с.;
2. Про державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України – 1993. – №52. – Ст. 490;
3. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 року // Голос України. – 17 лютого 2010 року. – №28;
4. Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30 червня 2004 року // Відомості Верховної Ради України – 2004. – №36. – Ст. 448;
5. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 25 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №27-28. – Ст. 366;
6. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – №19. – Ст. 134;
7. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №3. – Ст. 17;
8. Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – №20. – Ст. 99;
9. Про вибори Президента України: Закон України від 5 березня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №14. – Ст. 81;
10. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 7 жовтня 2010 року // Голос України. – 13 жовтня 2010 року. – №191;
11. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року // Голос України. – 9 квітня 2011 року. – № 65;
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №20. – Ст. 190;

13. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 10 липня 2010 року // *Голос України*. – 31 липня 2010 року. – №141;
14. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України 11 липня 2002 року // *Відомості Верховної Ради України*. – 2002. – №40. – Ст. 290;

Базова

1. Біленчук П.Д. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): Навч. посібник / Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. – К.: Атіка, 2010. – 304 с.
2. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. С. Г. Серьогіної. — Х.: Право, 2010. – 256 с.
3. Камінська Н.В. Місцеве самоврядування: теоретико історичний і порівняльно-правовий аналіз. Навч. посіб. / Н.В. Камінська. – К: КНТ, 2010. - 232 с.
4. Коваленко А.А. Теорія і практика місцевого самоврядування в Україні / Коваленко А.А. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. – 464 с.

Допоміжна

1. Батанов О.В. Муніципальна влада в Україні. Проблеми теорії та практики. Монографія. / О.В. Батанов // К.: «Юридична думка», 2010. – С. 287 – 330 с.
2. Бойко, Ю. В. Реформування місцевого самоврядування в Україні в контексті Європейської інтеграції: теоретичні та прагматичні питання [Текст] / Ю. В. Бойко // *Держава і право : зб. наук. пр. Юрид. і політ. науки*. – К., 2010. – Вип. 47. – С. 182–188.
3. Ганущак Ю.І. Місцеві бюджети / Ю.І. Ганущак. – К. : «Легальний статус», 2011. – 48 с.
4. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України [Текст] / О. Бориславська, І. Заверуха, Е. Захарченко та ін. ; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» – DESPRO. – К. : ТОВ «Софія», 2012. – 128 с.
5. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України [Текст] / [О. М. Бориславська, І. Б. Заверуха, А. М. Школик та ін.] ; Центр політико-правових реформ. – К., 2012. – 212 с.
6. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах / В.С. Куйбіда, В.В. Толкованов. – К.: ТОВ «Поліграфічний Центр «Крамар», 2010. – 258 с.
7. Європейська рамкова конвенція Ради Європи про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або органами влади від 21 травня 1980 р. [Текст] // *Організація місцевого самоврядування в Україні : зб. нормат.-прав. актів / упоряд.: П. М. Любченко, К. Є. Соляник, Л. В. Челомбитько*. – Х. : Юрайт, 2012. – 296 с.

8. Камінська Н.В. Організаційно-правові засади децентралізації публічної влади // Науковий вісник КНУВС: Науково-теоретичний журнал. – 2010. – №4. – С.9-19.
9. Камінська Н.В. Проблеми визначення і сутності понять "демократія", "місцева демократія" і "регіональна демократія" // Вибори та демократія. – 2010. – №2-3. – С. 56-61.
10. Колодій АМ., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком-Інтер, 2007. – 504 с.
11. Конституційне право України: Підручник / за заг. ред. В. Л. Федоренка. – 4-е вид., перероб. і доопр.; передмова проф. В. М. Шаповала. – К.: 2012. – 727 с
Конституційне право України: посіб. для підготов. до іспиту / Ю. Г. Барабаш [та ін.]; за заг. ред. Ю. Г. Барабаша. – Х.: Право, 2012. – 303 с.
12. Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики. / О. В. Батанов; [відп. ред. М. О. Баймуратов]; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К.: Юрид. думка, 2010. – 653 с.
13. Мяловицька, Н. А. Правовий статус автономних утворень у державному устрої Великобританії [Текст] / Н. А. Мяловицька // Держава і право. – 2011. – Вип. 52. – С. 198–205.
14. Ткачук А.Ф. Врегулювання діяльності місцевої влади та її органів: проекти тип. місц. нормат. актів / Анатолій Ткачук. – К. : «Легальний статус», 2011. – 91 с.

Електронні ресурси для самостійної роботи

Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua> .

Офіційне інтернет-представництво Президента України. Сайт Президента України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://president.gov.ua> .

Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kmu.gov.ua> .

Місьцеве самоврядування - Камінська Н.В.
http://pidruchniki.ws/15840720/pravo/mistseve_samovryaduvannya_-_kaminska_nv

Муніципальне право України - Погорілко В.Ф.
http://pidruchniki.ws/15840720/pravo/munitsipalne_pravo_ukrayini_-_pogorilko_vf